

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی مصوب ۱۳۹۶، ۰۸، ۲۴

ماده ۱ - در اجرای بندهای (۱) و (۲) سیاست های کلی اشتغال و بندهای (د) و (هـ) ماده (۲۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۸۹ و با توجه به سیاست های کلان و اسناد بالادستی به منظور گسترش شایستگی حرفه ای، ارتقای جایگاه آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی، کاهش فاصله سطح شایستگی نیروی کار کشور با سطح استاندارد جهانی، هماهنگی در سیاستگذاری کلان، مدیریت در برنامه ریزی آموزش های فنی، حرفه ای و مهارتی و تربیت نیروی کار شایسته، نظام آموزش و تربیت فنی و حرفه ای و مهارتی که در این قانون «نظام» نامیده می شود و چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی برای تحقق اهداف زیر ایجاد می شود:

- ۱ - ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، کارآفرینی و اخلاق حرفه ای مبتنی بر ارزشهای اسلامی و ملی
- ۲ - آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار فعلی و آتی و ارتقای توان کارآفرینی
- ۳ - افزایش نقش آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ایجاد هماهنگی و تعامل بین این نظام با سایر نظامهای آموزشی و اقتصادی
- ۴ - کمک به تولید ثروت و کاهش فقر در جامعه از طریق توانمندسازی نیروی کار و کمک به افزایش اشتغال، خوداشتغالی و کاهش بیکاری
- ۵ - ارتقای کیفیت آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی مبتنی بر چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی و کاهش فاصله میان سطح شایستگی های مورد نیاز فعلی و آتی بازار کار و شایستگی شاغلان در کشور

۶ - فراهم سازی زمینه یادگیری مادام العمر افراد جامعه جهت دست یابی به عدالت آموزشی در حوزه شغل و حرفه

۷ - به کارگیری سودمندی های اجتماعی و فرهنگی آموزش های فنی و حرفه ای در راستای تعالی جمعیت با ایجاد سازگاری میان نظامهای تربیتی و آموزش های عمومی و فنی و حرفه ای

۸ - افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه در سهم بری عادلانه در زنجیره تولید تا مصرف

۹ - توانمند سازی نیروی کار در راستای محور قرار دادن رشد بهره وری در اقتصاد

۱۰ - فعال سازی سرمایه های انسانی به منظور توسعه کارآفرینی

تبصره - دولت مکلف است تمهیدات لازم جهت آموزش و تربیت افراد جهت کسب شایستگی های نوآوری و کارآفرینی در این نظام را در راستای تحقق اهداف مذکور در بندهای (۱) و (۲) سیاست های کلی اشتغال و بندهای (۱) و (۵) سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون تهیه و تصویب کند.

ماده ۲ - اصطلاحات به کار رفته در این قانون دارای معانی مشروح زیر می باشند:

۱ - آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی: کسب نگرشها، مهارت های عملی، فهم و دانش مرتبط با حرف و مشاغل بخشهای گوناگون اقتصادی و اجتماعی به همراه آموزش و تربیت عمومی است.

۲ - نظام آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی: مجموعه ای از اجزاء و زیرنظامها شامل قوانین و مقررات، مدیریت و برنامه ریزی، نیروی انسانی، پژوهش و ارزشیابی است که به صورت یکپارچه اهداف این قانون را در کشور اجراء می نماید.

۳ - چهارچوب صلاحیت حرفه ای: چهارچوبی است که بر اساس شاخصهای توافق شده، صلاحیت ها، مدارک و گواهینامه ها را در سطوح و انواع مختلف به صورتی منسجم به هم ارتباط می دهد. همچنین مهارت و تجربه نیز در کنار دانش ارزشیابی می شوند. در این چهارچوب زمان و مکان یادگیری ارزش نسبتاً کمتری دارا است.

تبصره -منظور از شاخصهای توافق شده سطوح صلاحیت و توسعه حرفه ای ملی است که مورد توافق ذی نفعان اقتصادی، ارائه کنندگان آموزشهای فنی و حرفه ای، کارشناسان خبره و نظام آموزشی باشد و توسط شورای عالی یا تحت نظر این نهاد تدوین خواهد شد.

۴ - شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی: نهادی است ملی که وظیفه هماهنگی در سیاست گذاری و مدیریت در برنامه ریزی نظام آموزش و تربیت فنی و حرفه ای و مهارتی کشور را برعهده دارد.

۵ -مرکز سنجش آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی و تعیین صلاحیت های حرفه ای: مرکزی است وابسته به شورای عالی که برای سنجش و ارزشیابی آموزش های موضوع این قانون و تعیین صلاحیت حرفه ای نیروی کار در سطح ملی و منطقه ای (استانی) ایجاد و تجهیز شده است.

۶ -جامعه هدف در آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی: دستگاههای حاکمیتی، مردم، بنگاهها و مراکز تولیدی و خدماتی بخشهای صنعت، خدمات، کشاورزی دولتی و غیردولتی، اتحادیه ها، صنوف و تعاونی ها هستند، که از شایستگی ها و مهارت های ایجادشده ناشی از این آموزش ها بهره مند می شوند.

۷ -دستگاههای مجری آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی: تمام ارائه دهندگان دولتی، غیردولتی، تعاونی ها و بنگاههای اقتصادی در قلمرو این آموزش ها، که ارائه دهنده آموزش های رسمی و غیررسمی و سازمان نیافته هستند.

۸-آموزش و تربیت فنی و حرفه ای و مهارتی رسمی: آموزشی است که جهت کسب شایستگی های حرفه ای و شغلی از دوره متوسطه نظام آموزشی و بالاتر توسط وزارت آموزش و پرورش و مؤسسات آموزش عالی از قبیل دانشگاه فنی و حرفه ای، دانشگاه جامع علمی کاربردی و دانشگاه آزاد اسلامی ارائه و به أخذ مدرک

تحصیلی و حرفه ای مربوط منجر می شود. اتمام موفقیت آمیز هر سطح به همراه تجارب واقعی دنیای کار مجوز ورود به سطح بعدی آموزش ها است.

۹- آموزش و تربیت فنی و حرفه ای و مهارتی غیررسمی: آموزشی است که در خارج از نظام آموزشی رسمی طبق برنامه ای مشخص ارائه و به أخذ گواهینامه شایستگی و صلاحیت شغلی می انجامد. این آموزش ها توسط سازمان آموزش فنی و حرفه ای، دستگاههای اجرائی و بنگاههای اقتصادی ارائه می شود. نوع دیگر این آموزش ها به صورت فردی و سازمان نایافته جهت توسعه شایستگی ها و صلاحیت های شغلی و حرفه ای صورت می پذیرد. هر دو نوع این آموزش ها قابل ارزشیابی و همسطح سازی با آموزش های رسمی می باشد.

۱۰- واحد حرفه: مجموعه ای از حرفه ها در سطح صلاحیت ملی است. حرفه نیز مجموعه ای از مشاغل است که شباهت معقولی از نظر کارها، دانش، مهارت و نگرشهای مورد نیاز دارد.

ماده ۳- آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی به صورت آموزش دولتی، غیردولتی، نیمه دولتی (تعاملی) و مشارکت بین المللی، در قالب آموزش های حضوری (مستقیم)، نیمه حضوری و مجازی اجراء می گردد. مجریان این آموزش ها توسط شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی مذکور در جزء (۱) ماده (۵) این قانون نظارت و هدایت می شوند.

ماده ۴- وظایف نظام جهت تحقق اهداف به شرح زیر است:

۱- آموزش و تربیت نیروی انسانی کارآمد مورد نیاز در بخشهای مختلف کشور

۲- طراحی، استقرار، به کارگیری، نظارت و ارزیابی چهارچوب صلاحیت های حرفه ای ملی جهت تضمین کیفیت

۳- ایجاد هماهنگی در سیاست گذاری و مدیریت در برنامه ریزی فعالیت های آموزشی و تربیتی

4- طراحی و تدوین استانداردهای آموزشی، ارزشیابی و شایستگی حرف بر اساس استاندارد ملی و بین المللی طبقه بندی حرف و مشاغل

5 -زمینه سازی فرصتهای برابر برای کسب شایستگی های حرفه ای

6 -ایجاد سازوکارهای لازم جهت مشارکت بهره برداران در کلیه مراحل و فرآیند آموزشی و تربیتی

7 -ایجاد هماهنگی و نظارت بر بودجه ریزی و تخصیص منابع و تسهیلات به دستگاههای مجری این آموزش ها

ماده 5 -ارکان نظام عبارت است از:

1 -شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی

2 -دستگاههای مجری حاکمیتی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی شامل ارائه دهندگان دولتی به شرح زیر:
الف- وزارت آموزش و پرورش
ب- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ج- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
د- وزارتخانه ها یا سازمان های دیگری که بر اساس قانون، وظیفه آموزش و تربیت متناسب با این نظام را برعهده دارند.

3 -مجریان متصدی کارگزاری شامل ارائه دهندگان دولتی و غیردولتی به شرح زیر:
الف- هنرستان های دوره آموزش متوسطه
ب- دانشگاههای فنی و حرفه ای، علمی- کاربردی و مهارتی دوره آموزش عالی
ج- مراکز آموزش مهارت موضوع ماده (۱۰۸) قانون کار، مراکز آموزش فنی و حرفه ای، مؤسسات کارآموزی، آموزشگاههای فنی و حرفه ای آزاد، مراکز آموزش مهارت جوار کارخانه، مراکز آموزش روستایی و جهاد

کشاورزی
د- بنگاههای اقتصادی، مؤسسات تولیدی و خدماتی مشمول قانون کار
ه- دانشگاههای تربیت دبیر فنی و مراکز تربیت مربی
و- مؤسسات و واحدهای تولیدی و خدماتی که به شیوه استاد شاگردی یا شیوه های دیگر بر اساس این قانون
به تربیت کارآموز و کارورز می پردازند.

۴ -انجمن های علمی حرفه ای و اتحادیه و صنوف حرفه ای و شغلی که بر اساس آیین نامه مصوب شورای
عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی تعیین می شوند.

تبصره -دستگاههای مجری آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی باید مقررات آموزشی خود را در
چهارچوب این قانون اصلاح نمایند.

ماده ۶ -شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی به ریاست معاون اول رئیس جمهور، بدون
ایجاد تشکیلاتی جدید با نقش سیاستگذاری در چهارچوب اسناد بالادستی، برنامه ریزی کلان، تنظیم گری،
تضمین کیفیت، طراحی و نظارت در اجرای نظام صلاحیت حرفه ای و نظارت بر آموزش و تربیت فنی، حرفه
ای و مهارتی تشکیل می شود و اعضای آن به شرح زیر است:
۱-معاون اول رئیس جمهور (رئیس شورا) ۲- وزیر آموزش و پرورش ۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری ۴-
وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۵- وزیر صنعت، معدن و تجارت ۶- وزیر جهاد کشاورزی ۷- وزیر فرهنگ و
ارشاد اسلامی ۸- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۹- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ۱۰- دو نفر
از نمایندگان مجلس شورای اسلامی (یک نفر از کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری و یک نفر از کمیسیون
اجتماعی) با تصویب مجلس به عنوان ناظر ۱۱- رئیس اتاق تعاون ایران (بدون حق رأی) ۱۲- رئیس اتاق
بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (بدون حق رأی) ۱۳- رئیس اتاق اصناف ایران (بدون حق رأی)
۱۴- سه نفر از متخصصین و صاحب نظران در آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی و بازار کار (بدون
حق رأی)

تبصره ۱ -افراد موضوع بند (۱۴) به پیشنهاد دبیرخانه شورای عالی و تصویب اکثریت اعضای دارای حق رأی شورای عالی انتخاب و با حکم معاون اول رئیس جمهور برای مدت چهار سال منصوب می شوند. انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۲ -دبیرخانه شورای مذکور با استفاده از نیروی انسانی و امکانات موجود در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مستقر و دبیر آن از میان مدیران مجرب دستگاههای اجرائی توسط معاون اول رئیس جمهور (بدون حق رأی) منصوب می شود.

تبصره ۳ -سایر وزرا حسب مورد به دعوت رئیس شورا (بدون حق رأی) حضور می یابند.

ماده ۷ -دولت موظف است با توجه به موارد زیر چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی را تهیه نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند:

۱ -طراحی چهارچوب صلاحیت حرفه ای باید مبتنی بر شایستگی های حرفه ای شامل شایستگی های فنی، غیرفنی از قبیل اخلاق حرفه ای و شایستگی های عمومی باشد. شایستگی های حرفه ای باید بر اساس مجموعه ای منسجم از دانش، مهارت و نگرش مبتنی بر کارهای درون یک حرفه تدوین گردد. این طراحی باید تا بالاترین سطوح با توجه به نوع مشاغل و حِرَف و بر اساس نظام طبقه بندی مشاغل و حِرَف کشور انجام شود.

۲ -کدگذاری حِرَف و مشاغل باید بر اساس آخرین نظام بین المللی طبقه بندی مشاغل و حِرَف مصوب سال ۲۰۰۸ میلادی سازمان جهانی کار انجام گیرد.

۳ -توسعه حرفه ای در چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی باید زمینه تحرک پذیری افقی و عمودی در گروههای بزرگ شغلی را تا سطوح بالا فراهم آورد و سنجش یادگیری مادام العمر را امکان پذیر کند.

۴-تدوین و تصویب استاندارد های آموزش، ارزشیابی و شایستگی حرفه باید بر اساس چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی انجام شود.

۵ -مدارک و گواهینامه ها در نظام آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی باید مبتنی بر چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی، اعطاء گردد.

ماده ۸ - سطوح صلاحیت حرفه ای ملی هشت سطح است، که عبارت است از:

سطح ۱- سطح کارگر ساده

سطح ۲- سطح کارگر مهارت

سطح ۳- سطح کمک کارداران حرفه ای از قبیل کمک تکنسین

سطح ۴- سطح کارداران حرفه ای از قبیل تکنسین

سطح ۵- سطح کارداران ارشد حرفه ای از قبیل کمک مهندس

سطح ۶- سطح کارشناس حرفه ای از قبیل مهندس حرفه ای

سطح ۷- سطح کارشناس ارشد حرفه ای از قبیل مهندس ارشد حرفه ای

سطح ۸- سطح دکترای حرفه ای

ماده ۹ - تضمین کیفیت در نظام آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی براساس چهارچوب صلاحیت حرفه ای ملی انجام می پذیرد. به منظور سنجش و تشخیص شایستگی ها و صلاحیت های حرفه ای و شغلی، مراکز ملی سنجش زیر نظر شورای عالی و با مشارکت نظامهای حرفه ای تشکیل می شود. مدارک صلاحیت حرفه ای و گواهینامه های شایستگی شغلی توسط این مرکز اعطاء می گردد.

تبصره - صلاحیت و شایستگی مجریان آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی توسط مرکز ملی سنجش تعیین می شود.

ماده ۱۰ - اعتبارات اجرای آن بخش از وظایف نظام، مصرح در ماده (۴) این قانون که مستلزم بار مالی است، از محل بودجه دستگاههای ذی ربط مجری در چهارچوب وظایف قانونی آنها تأمین می شود.

ماده ۱۱ - آیین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب آن توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و چهارم آبان ماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۸/۹/۱۳۹۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی